

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Obdo/3/2023
Identifikačné číslo spisu: 6119419844
Dátum vydania rozhodnutia: 22.02.2024
Meno a priezvisko: JUDr. Ivana Izakovičová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2024:6119419844.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ivany Izakovičovej a členiek senátu JUDr. Beaty Miničovej a Mgr. Sone Pekarčíkovej v spore žalobkyne obchodnej spoločnosti SPP - distribúcia, a.s., Mlynské nivy 44/b, Bratislava, IČO: 35 910 739, zastúpenej advokátom Mgr. Miroslavom Hanecom, Hruštiny 602, Žilina, IČO: 37 976 486, proti žalovanej Helene Černochovej, Štúrova 852/37, Šaľa, podnikajúca pod obchodným menom Helena Černochová, miesto podnikania Štúrova 852/37, Šaľa, IČO: 32 335 466, zastúpená advokátkou JUDr. Evou Szikorovou, Hollého 1854/9, 927 05 Šaľa, o zaplatenie 6 736,42 eura s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Galanta pod sp. zn. 8Cb/2/2020, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 31. mája 2022 č. k. 31Cob/63/2021 - 243, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trnave z 31. mája 2022 č. k. 31Cob/63/2021 - 243, spolu s rozsudkom Okresného súdu Galanta z 27. júla 2021 č. k. 8Cb/2/2020-189, zrušuje a vec vracia Okresnému súdu Galanta na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Galanta (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 27. júla 2021 č. k. 8Cb/2/2020-189, výrokom I. žalobu zamietol a výrokom II. žalovanej priznal voči žalobkyni právo na náhradu trov konania vo výške 100 %, o ktorých bude rozhodnuté osobitným uznesením súdom prvej inštancie.
2. Žalobkyňa žalobou uplatnila náhradu škody za neoprávnený odber plynu, po porušení zabezpečenia proti neoprávnenej manipulácii plomby.
3. V rámci odôvodnenia svojho rozhodnutia súd prvej inštancie upriamil pozornosť na znalecký posudok č. 507/PL.2018 z 18. júla 2018 (ďalej len „znalecký posudok“), ktorý v konaní predložila žalobkyňa. Nepopísanie postupu demontáže ochranných krytov plynových plomb znalcom s náležitým zdokumentovaním podľa súdu prvej inštancie bolo spôsobilé u adresáta znaleckého posudku vyvolať pochybnosti o tom, či znalec počas svojej demontáže

nemohol plombu sám poškodiť a následne uvedené poškodenie pričítať tretej osobe. Za daných okolností súd prvej inštancie zastával názor, že v spore nebolo možné ustáliť, kedy konkrétne došlo k mechanickému poškodeniu plomby daného meradla, či k tomuto poškodeniu došlo v priebehu odberu plynu žalovanou, alebo v procese výmeny meradla, či pri jeho presune od žalovanej k znalcovi, alebo pri výkone samotnej znaleckej činnosti. Sú prvej inštancie mal pochybnosti o tom, že plomba bola poškodená pred jej demontážou znalcom.

4. Absenciou náležitého zdokumentovania demontáže plynovej plomby v znaleckom posudku nebola podľa okresného súdu zabezpečená preskúmateľnosť znaleckého skúmania. Znalec mal k dispozícii 32 ks kontrolných odtlačkov, čo by znamenalo do znaleckého posudku vložiť ďalších 64 ks porovnaní v drvivej väčšine prípadov druhovo rozdielných mechanoskopických stôp. Súd prvej inštancie zastával názor, že priloženie fotodokumentácie

o vykonanom porovnaní so všetkými relevantnými kontrolnými odtlačkami by viedlo k inému, resp. odlišnému, názoru od toho, k akému dospel znalec po vykonanom porovnaní a priložení príslušnej fotodokumentácie len jedného vykonaného pozorovania.

Z uvedeného dôvodu postup znalca súd prvej inštancie posúdil ako chybný.

Znalec bol podľa súdu prvej inštancie povinný porovnávať sporné odtlačky so všetkými originálnymi odtlačkami kontrolných klieští, ktoré sa v rozhodnom období používali na plombovanie plynových meračov. Nepriložením fotodokumentácie o vykonanom porovnaní odtlačkov všetkých kontrolných klieští so spornými odtlačkami znalec znemožňuje adresátom znaleckého úkonu overiť to, či sú v zhode alebo nie.

5. K záverom vysloveným v znaleckom posudku znalec dospel na základe vykonania optickej, tvarovej, obsahovej a rozmerovej zhody. Znalec v posudku neuviedol, a nevyplývalo to ani z fotodokumentácie, v čom spočívajú tieto špecifické znaky, ktoré skúmal, a na základe čoho dospel k predmetným záverom. Nedostatky v znaleckom posudku súd prvej inštancie vzhliadol v absencii, aké rozmerové, tvarové, či obsahové nezhody znalec zistil.

Súčasne zo znaleckého posudku neboli zrejmé, žiadne odborné metódy a postupy, na základe ktorých dospel k vysloveným záverom, podľa súdu prvej inštancie sa jednalo len o subjektívne pocitové, zrkové vnemy znalca, ktoré však neporovnal so žiadnymi konštantami.

6. Pri posudzovaní znaleckého posudku súd prvej inštancie poukázal na nález Ústavného súdu ČR z 30. apríla 2007 sp. zn. III. ÚS 299/06, podľa ktorého je potrebné hodnotiť celý proces vytvárania znaleckého dôkazu, vrátane prípravy znaleckého skúmania, získavanie podkladov pre znalca, priebehu znaleckého skúmania, vierohodnosti teoretických východísk, ktorými znalec odôvodňuje svoje závery, spoľahlivosti metód použitých znalcom a spôsobu vyvodzovania záverov znalca. Znalecké posudky musia byť vypracované tak,

aby boli presvedčivé, aby ich závery boli logickým vyústením popísaného postupu.

Pri formovaní svojho rozhodnutia okresný súd vychádzal tiež z Nálezu Ústavného súdu SR z 9. marca 2021 sp. zn. III. ÚS 114/2020.

7. O náhrade trov konania okresný súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015

Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), podľa ktorého nárok na náhradu trov vznikol žalobkyni (pozn. dovolacieho súdu, správne malo byť „žalovanej“) ako plne úspešnej strane sporu.

8. Na odvolanie žalobkyne Krajský súd v Trnave rozsudkom z 31. mája 2022,

č. k. 31Cob/63/2021 - 243, potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie s tým, že žalovanej priznal voči žalobkyni nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

9. Odvolací súd preskúmal obsah spisu a posúdil ho aj z dôvodov uvedených v odvolaní žalovanej. S prihliadnutím na uvedené odvolací súd nezistil dôvod pre úspech podaného odvolania, pretože posúdil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o zamietnutí žaloby

ako vecne správny, čím boli splnené podmienky pre jeho potvrdenie v zmysle § 387 ods. 1 CSP, vrátane

závislého a odvolaním osobitne nenapadnutého výroku o náhrade trov konania sporových strán.

10. Odvolací súd skonštatoval správnosť záveru súdu prvej inštancie o zamietnutí žaloby z dôvodu, že predloženým znaleckým posudkom nemal za preukázané porušenie zabezpečenia proti neoprávnenej manipulácii na odbernom mieste žalovanej, teda že by došlo k neoprávnenému odberu zemného plynu, ku vzniku škody a jej rozsahu.

11. Dôraz odvolací súd kládol na predpoklady zodpovednosti za škodu spôsobenú neoprávneným odberom zemného plynu podľa § 82 ods. 1 písm. d) zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZoE“), v spojení s ust. § 82 ods. 2 ZoE, ktorými sú 1. porušenie právnej povinnosti, 2. existencia škody a 3. príčinná súvislosť medzi porušením právnej povinnosti a škodou. V danom prípade nie je potrebné zisťovať zavinenie, nakoľko ide o objektívnu zodpovednosť odberateľa plynu, avšak musia byť preukázané všetky ostatné zložky zodpovednosti za škodu spôsobenú neoprávneným odberom zemného plynu, t. j. 1. protiprávny úkon spočívajúci v odoberaní plynu meradlom s porušeným zabezpečením proti neoprávnenej manipulácii, 2. vznik skutočnej škody na strane jednej z oprávnených osôb (dodávateľ plynu, prevádzkovateľ prepravnej siete a prevádzkovateľ distribučnej siete, alebo prevádzkovateľ zásobníka) a 3. existencia príčinnej súvislosti medzi neoprávneným odberom a vznikom tejto škody.

12. So záverom súdu prvej inštancie, že žalobca nepreukázal základný predpoklad objektívnej zodpovednosti žalovanej za škodu spôsobenú neoprávneným odberom zemného plynu, a to skutočnosť, že žalovaná odoberala v rozhodnom období zemný plyn meradlom, na ktorom bolo porušené zabezpečenie proti neoprávnenej manipulácii, sa odvolací súd stotožnil, nakoľko o správnosti záverov obsiahnutých v znaleckom posudku vyhotovenom znalcom, Ing. Petrom Leškom, ako dôkaznom prostriedku na preukázanie neoprávneného odberu zemného plynu žalovanou, mali konať súdy pochybnosti.

13. Vo vzťahu k znaleckému posudku odvolací súd vo všeobecnosti uviedol, že súd síce nemôže hodnotiť správnosť odborných záverov vyjadrených znalcom, avšak aj znalecký posudok súd hodnotí voľne (čl. 15 a § 191 CSP), v súvislosti s ostatnými dôkazmi a z hľadiska jeho vnútornej logiky. V rámci uplatňovanej zásady voľného hodnotenia dôkazov v sporovom konaní odvolací súd zdôraznil, že súd je povinný hodnotiť presvedčivosť posudku z pohľadu jeho úplnosti vo vzťahu k posudzovaným skutočnostiam, zásadám logického myslenia a jeho súlad s ostatnými vykonanými dôkazmi. Súčasne súd hodnotí znalecký posudok komplexne, vrátane prípravy znaleckého skúmania, zadovážovania podkladov pre znalca, priebehu znaleckého skúmania, vierohodnosti teoretických východísk, ktorými znalec odôvodňuje svoje závery, spoľahlivosť použitých metód a spôsob vyvodzovania záverov znalca. Súd nemôže nekriticky preberať závery znaleckého posudku, nevšimáť si jeho vecnú správnosť a slepo dôverovať záverom znalca, pretože by to bolo popretím zásady voľného hodnotenia dôkazov, poprelo by to možnosť súdu hodnotiť tento dôkaz podľa jeho vnútorného presvedčenia a privilegovalo znalecký posudok, prenášalo zodpovednosť za skutkovú správnosť súdneho rozhodnutia na znalca, čo je z ústavného hľadiska neakceptovateľné.

14. Za účelom poučenia znaleckého posudku súdom, kládol odvolací súd dôraz na potrebu, aby bolo z posudku znalca zrejmé, z akých zistení znalec vychádzal, akým postupom k svojim zisteniam dospel a na základe akých úvah dospel znalec k svojmu záveru.

Súd teda pri hodnotení znaleckého posudku skúma jednak osobu znalca

(či je zapísaný v zozname znalcov a to v príslušnom odbore) a ďalej skúma posudok z hľadiska materiálneho a formálneho. Z formálneho hľadiska súd skúma, či posudok spĺňa požiadavky podľa § 17 zákona č. 382/2004 Z. z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Z materiálneho hľadiska súd skúma obsah znaleckého posudku a obsah záveru znaleckého posudku.

Pokiaľ ide o obsah znaleckého posudku, rozhodujúce je, či posudok obsahuje logickú analýzu

skutočností, z ktorých znalec vychádzal, ktoré zistil z vlastného vyšetovania a rozboru relevantných skutočností, či analyzoval všetky skutočnosti, ktoré mali byť hodnotené, alebo vybral len tie, ktoré podporujú jeho závery, tiež či nález obsahuje špecifikáciu metódy, ktorú znalec pri spracovaní posudku použil. Pokiaľ ide o obsah záveru znaleckého posudku, súd hodnotí, či záver je logickým a prirodzeným vyústením rozboru skúmaného materiálu, prípadne javov a skutočností, ku ktorým znalec prihladal. Inými slovami, hodnoteniu súdom nepodliehajú znalecké závery v zmysle ich odbornej správnosti, ale presvedčivosť posudku, čo do jeho úplnosti vo vzťahu k zadaniu, logické odôvodnenie znaleckého nálezu a jeho súlad s ostatnými vykonanými dôkazmi.

15. Pri posudzovaní znaleckého posudku odvolací súd vychádzal z nasledovných skutočností. Zadávateľom posudku bola žalobkyňa, ktorá požiadala ňou vybraného znalca o spracovanie znaleckej úlohy vymedzenej žalobkyňou ako - potvrdenie neoprávneného odberu plynu podľa § 82 ods. 1 písm. d) ZoE. Pozornosti odvolacieho súdu neuniklo, že žalobkyňa ako zadávateľ posudku už samotné zadanie úlohy pre znalca nenaformulovala neutrálne, ale naformulovala úlohu pre znalca sugestívne podľa toho, aký bol ňou želaný výsledok znaleckého skúmania. Na podporu tohto záveru odvolací súd poukázal na žiadosť o posudok z 23. mája 2018 a súčasne aj na titulnú stranu samotného znaleckého posudku. V posudku znalec stručne uviedol svoj záver, že „Optickým skúmaním označení, ktoré boli vytvorené čefušťami plombovacích klieští zistil obsahovú, tvarovú a rozmerovú nezhodu špecifických znakov sporných a kontrolných odtlačkov.“ V rámci opisu svojho postupu, ktorým dospel k uvedenému záveru znalec uviedol len toľko, že mu bol zadávateľom posudku v nepoškodenom obale predložený konkrétny plynomer, z ktorého znalec demontoval olovenú plombu krytu číselníka, pričom znalec zistil, že na plombe sa nachádza označenie približne v tvare loga spoločnosti ELSTER s. r. o., Stará Turá a znalec plombu pri demontáži poškodil. Sporné odtlačky porovnal s kontrolnými odtlačkami plombovacích klieští, ktoré prevzal od zástupcu žalobkyne, na ktorých sa nachádza označenie v tvare loga spoločnosti ELSTER, s. r. o., pričom za predložené sporné a kontrolné odtlačky nesie v plnej miere zodpovednosť zadávateľ posudku - žalobkyňa. Následne odtlačky odfotil zväčšil a vykonal optické porovnanie, ktorým zistil nezhodu. S prihliadnutím na uvedené odvolací súd konštatoval správnosť záveru súdu prvej inštancie, že takýto opis postupu znalca je nedostatočný, aby bolo možné urobiť záver o preskúmateľnosti jeho znaleckého posudku a prihliadať na jeho záver, ako na nepochybny. Z takto vykonaného znaleckého dokazovania a znaleckého posudku totiž nie je možné jednoznačne nad všetky pochybnosti ustáliť, kedy konkrétne došlo k porušeniu plomby daného meradla, t. j. k odstráneniu a výmene jej zaist'ovacích prvkov, či k tomuto porušeniu došlo v priebehu odberu plynu žalovanou, alebo v procese výmeny meradla, či pri jeho presune od žalovanej k znalcovi, alebo pri výkone samotnej znaleckej činnosti.

16. Odvolací súd zo znaleckého posudku zistil, že znalec v ňom vysvetlil, len ako zhotovil zväčšenie zobrazenia (fotografie zhotovil digitálnym fotoaparátom pomocou digitálnej mikroskopickej kamery pri 23-násobnom zväčšení) kontrolných a sporných odtlačkov, avšak v rámci použitého optického skúmania (ako odbornej metódy) neuviedol žiadne konkrétne špecifické znaky kontrolných odtlačkov plombovacích klieští, ktoré sledoval na predložených sporných odtlačkoch z plynomeru žalovanej a ktoré sa nezhodujú, resp. znalec v posudku neuvádza vôbec v čom konkrétne sa kontrolné a sporné odtlačky líšia. V znaleckom posudku znalec len všeobecne uviedol, že zistil obsahovú, tvarovú a rozmerovú nezhodu. Odvolací súd vzhliadol nedostatok znaleckého posudku v absencii konkrétnych údajov, tzn. aký mal byť obsah odtlačku, aký mal byť tvar jednotlivých častí pozorovaných znakov a ich rozmer, prípadne vzdialenosti.

17. Zodpovednosť za sporný (sporné odtlačky) a porovnávací (kontrolné odtlačky) materiál, ktorý znalec hodnotil, podľa odvolacieho súdu v plnej miere nesie žalobkyňa, ktorá podklady pre vykonanie znaleckého posudku predložila. Vylúčením žalovanej z procesu prenosu demontovaného plynomeru k znalcovi, ako aj procesu znaleckého skúmania, odvolací súd posúdil obranu žalovanej v tom, že jej bola

znemožnená účasť na tomto neopakovateľnom úkone, ako dôvodnú. Odvolací súd mal za to, že demontáž plomby a priebeh znaleckého skúmania, mohol znalec zaznamenať napríklad na obrazovo-zvukový záznam, čím by bol jeho postup dodatočne preskúmateľný, čo sa však v danom prípade nestalo.

18. Znalec v znaleckom posudku ani vo svojej výpovedi exaktne podľa odvolacieho súdu neopísal, o čo oprel svoje odborné závery o nezhode špecifických znakov (najmä ktoré to sú), sporných a kontrolných odtlačkov. Opis postupu znalca v znaleckom posudku, doplnený jeho výpoveďou v konaní pred súdom tak odvolací súd vyhodnotil ako nedostatočný.

Vo vzťahu k priebehu demontáže plomby odvolací súd považoval znalecký posudok za nepreskúmateľný, z ktorého dôvodu vzhľadom odvolací súd pochybnosti v jeho závere, že pôvodné zabezpečenie proti neoprávnenej manipulácii bolo porušené - odstránené a nahradené inou plombou, a to pred demontážou plomby znalcom. Zákon od znalca vyžaduje, aby v posudku opísal postup svojej znaleckej činnosti a použité znalecké metódy tak, aby jeho závery boli preskúmateľné.

19. Znalec v tomto prípade v posudku neopísal žiadne použité odborné metódy a postupy pre vyvodenie svojich záverov, uviedol iba svoje subjektívne zrakové vnemy („optickým skúmaním zistil obsahovú, tvarovú a rozmerovú nezhodu špecifických znakov sporných a kontrolných odtlačkov“), ktoré však neporovnal so žiadnymi konštantami, v podstate vychádzal iba zo svojej opakovanej skúsenosti, ktorej správnosť však žiadnym spôsobom neosvedčil.

20. S prihliadnutím na vyššie uvedené odvolací súd skonštatoval, že nie je možné takýto znalecký posudok vzhľadom na predloženie tak sporného ako aj porovnávacieho materiálu znalcovi výlučne žalobkyňou, bez účasti žalovanej a nedostatočnú odôvodnenosť prijatých odborných záverov, považovať za hodnoverný a jeho závery za jednoznačné.

Nedostatočný opis priebehu znaleckého skúmania v danom prípade neumožňoval odvolaciemu súdu preskúmať obsah a overiť odôvodnenosť znalcových postupov a záverov.

Znalec neuviedol žiadnu analýzu hodnotených skutočností, teda rozbor skúmaného materiálu, javy a skutočností, ku ktorým prihliadal, príslušné porovnanie a vyvodené závery o zistených nezhodách. Ak totiž záver znaleckého posudku znie, že došlo odstráneniu pôvodného zabezpečenia proti neoprávnenej manipulácii a jeho nahradenia inou plombou,

vyžaduje sa, aby spôsob, akým znalec k takémuto záveru prišiel, bol preskúmateľný priamo zo znaleckého posudku, teda aby znalec riadne zdokumentoval porovnávané rozdiely špecifických znakov zabezpečovacích zariadení - plômb, najmä, ak zadávateľom posudku bola jedna zo strán sporu, pričom druhá strana nemala možnosť zúčastniť sa pri znaleckom skúmaní, a tiež v prípade, ak vybratie plomby znalcom z daného plynomeru je neopakovateľným úkonom, teda nie je viac možné postup znalca preskúmať iným znalcom. Pre nepreskúmateľnosť postupu znalca a ani jeho odborných záverov z vyššie uvedených dôvodov, nie je možné znalecký posudok považovať za hodnoverný pre jednoznačné prijatie záveru, že pôvodné originálne zabezpečenie bolo nahradené.

21. V závere odvolací súd zhrnul, že v konaní nebolo žalobkyňou jednoznačne preukázané, že došlo k porušeniu zabezpečenia plynomeru proti neoprávnenej manipulácii a k neoprávnenému odberu zemného plynu, čím nebol preukázaný už prvý a základný predpoklad zodpovednosti za škodu spôsobenú neoprávneným odberom zemného plynu podľa § 82 ods. 1 písm. d) ZoE, a to tvrdený protiprávny úkon.

22. Vzhľadom na neunesenie dôkazného bremena žalobkyňou ohľadom neoprávneného odberu zemného plynu žalovanou meradlom, na ktorom bolo porušené zabezpečenie proti neoprávnenej manipulácii, t. j. nepreukázal existenciu protiprávneho úkonu - neoprávneného odberu zemného plynu, z ktorého dôvodu nemohli byť v konaní preukázané ani ďalšie podmienky vzniku škody na strane žalobkyne. Odvolací súd sa preto stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, ktorý žalobu v celom rozsahu ako nedôvodnú

zamietol.

23. S prihliadnutím na vyššie uvedené odvolací súd ďalšie argumenty žalobkyne obsiahnuté v odvolaní nepovažoval za relevantné. Napriek tomu sa odvolací súd zaoberal žalobkyňou namietaným postupom súdu prvej inštancie, z ktorého nezistil zaujatosť konajúceho sudcu, ani porušenie zásady rovnosti strán pri dokazovaní s tým, že právny zástupca žalobcu mal priestor na vyjadrenie sa k vykonanému dokazovaniu. Pravdivosť tvrdenia žalobkyne v odvolaní, že na poslednom pojednávaní súd pristúpil priamo k záverečným rečiam, odvolací súd nezistil, nakoľko z obsahu zápisnice z 27. júla 2021 vyplýva, že právny zástupca žalobkyne mal ešte prednes k veci samej na danom pojednávaní. Skutočnosť, že súd pri písomne predloženej záverečnej reči žalovanej zvolil ten postup, že túto čítal sám, súvisí s jeho oprávnením v zmysle § 157 CSP, postupovať v konaní rýchlo a hospodárne.

24. Vo vzťahu k nedoručenému podaniu žalobkyne z 3. júla 2020 žalovanej odvolací súd uviedol, že z obsahu tohto podania zistil, že obsahuje len stručné vyjadrenie o montáži plomby na daný plynomer, a tiež vyjadrenie žalobkyne o tom, že z dôvodu hospodárnosti uvažuje o uzavretí zmluvy so žalovanou na 65% pôvodne požadovanej istiny, t. j. na sumu 4 379 eur plus trovy konania 2 700 eur. Na tomto mieste odvolací súd upozornil, že právny zástupcovi žalobkyne nič nebránilo, aby na nasledujúcom pojednávaní tento svoj návrh zopakoval. Pri závere o zamietnutí žaloby v celom rozsahu, tento odvolací argument žalobkyne odvolací súd nepovažoval za relevantný.

25. K námietke žalobkyne, že žalovaná v záverečnej reči uviedla rozhodnutie Ústavného súdu SR zo dňa 9. marca 2021, sp. zn. III. ÚS 114/2020, o ktoré súd prvej inštancie oprel svoje zamietajúce rozhodnutie, odvolací súd uviedol, že žalobkyňa je nepochybne toto rozhodnutie ústavného súdu známe, nakoľko sa jej priamo týkalo, preto jej nič nebránilo v rámci procesnej obozretnosti k nemu v konaní zaujať postoj. Napriek uvedenému odvolací súd predmetné rozhodnutie ústavného súdu nevzhliadol pre prejednávajúcu vec za dôležité, keďže tu žalobkyňa nepreukázala základný predpoklad uplatneného nároku, a to neoprávnený odber zemného plynu žalovanou.

26. Na ostatnú odvolaciu argumentáciu žalobkyne zaoberajúcu sa ďalšími okolnosťami prejednávanej veci, nespôsobilú ovplyvniť rozhodnutie, odvolací súd nepovažoval za potrebné reagovať špecifickou odpoveďou.

27. O náhrade trov odvolacieho konania, s použitím § 262 ods. 1 CSP v zmysle § 396 CSP, rozhodol odvolací súd ex offio podľa § 255 ods. 1 CSP a v odvolacom konaní v celom rozsahu úspešnej žalovanej priznal plnú náhradu trov konania proti neúspešnej žalobkyne.

28. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj ako „dovolateľka“) prostredníctvom svojho právneho zástupcu dovolanie, ktoré odôvodnila tým, že súd jej nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (ust. § 420 písm. f) CSP) a jedná sa o rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a) CSP).

29. Prípustnosť dovolacieho dôvodu podľa ust. § 420 písm. f) CSP dovolateľka odôvodnila pochybnosťou o objektívnosti a nestrannosti súdu prvej inštancie. Tieto pochybnosti v nej vzbudil postup súdu prvej inštancie spočívajúci v nedoručení zásadného podania žalobkyne z 3. júla 2020 žalovanej, a následne bagatelizovanie tohto podania odvolacím súdom. Dovolateľka pozornosť sústredila na prílohy k danému podaniu, konkrétne vyúčtovanie znalečného a odpovede spoločnosti Elster s. r. o. (spoločnosti, ktorá plombu na plynomer osadila) na otázky položené žalobkyňou (ďalej aj ako „list spoločnosti Elster“). List spoločnosti Elster mal podľa názoru dovolateľky

vyvracať záver súdov o nepreskúmateľnosti znaleckého posudku. Súd prvej inštancie mal toto podanie žalobkyne zamietť, ako dôkaz, ktorý bol v prospech tvrdení žalobkyne a záverov v znaleckom posudku.

30. Súčasťou predmetného podania bol aj návrh na uzavretie zmiernosti so žalovanou.

V tejto súvislosti dovolateľka poukázala na znenie čl. 7 ods. 2 CSP „Základnou povinnosťou súdu je viesť strany sporu k zmierlivému vyriešeniu sporu“. Postup súdu prvej inštancie podľa dovolateľky odzrkadľuje, že súd nemal záujem o uzavretie zmiernosti medzi sporovými stranami. Zopakovanie návrhu na uzavretie zmiernosti podľa dovolateľky nebolo možné, nakoľko nemala vedomosť o tom, že súd prvej inštancie jej podanie nedoručil žalovanej.

31. Za účelom poukázania na ďalšie porušenia v procesnom postupe súdu prvej inštancie s následkom porušenia práva na spravodlivý proces a porušenia zásady rovnosti strán v konaní dovolateľka navrhla dovolaciemu súdu, aby si vypočul zvukové záznamy z pojednávania. Dovolateľka tým namietala jednostranné vedenie konania sudcom v prospech žalovanej. Zápisnice z pojednávania, na ktoré poukázal v rámci odôvodnenia svojho rozhodnutia odvolací súd, podľa názoru dovolateľky neodzrkadľujú reálny priebeh jednotlivých pojednávania, jedná sa len o subjektívne zhrnutie faktov zo strany súdu prvej inštancie. Na prvom pojednávani nemal byť žalobkyňi daný priestor na vyjadrenie sa k námietkam žalovanej.

Na ďalšom pojednávani sudca kládol svoje otázky právnenému zástupcovi žalobkyne, a to napriek tomu, že sa nejedná o spor so slabšou stranou (spotrebiteľom), nakoľko je žalovaná podnikateľkou. K porušeniu princípu rovnosti strán malo podľa dovolateľky dôjsť tým, že sudca zásadným spôsobom vstupoval do konania v prospech žalovanej.

Dovolateľka dôrazne odmieta postup súdu prvej inštancie, ktorým sudca odpovedal na otázky právneho zástupcu žalobkyne namiesto svedka. Dovolateľka zastáva názor, že odvolací súd nesprávne vyhodnotil závery i celý obsah znaleckého posudku v súvislosti aj s ďalšími predloženými dôkazmi, ku ktorým sa prvostupňový súd nevyjadril, ani ich nevykonal.

32. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa ust. § 421 ods. 1 písm. a) CSP dovolateľka uviedla, že odvolací súd dospel na základe vykonaného dokazovania k nesprávnenému právnenému názoru, čím sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

Ustálenú rozhodovaciu prax tvorili podľa dovolateľky nasledovné rozhodnutia

Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Obdo/51/2017, 5Obdo/32/2018, 3Obdo/49/2018, 3Obdo/49/2019, 3Obdo/43/2020, 4Cdo/106/2020, 7Cdo/283/2020 a rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 207/2021, II. ÚS 319/2021, I. ÚS 457/2021.

Zásadný nesúhlas dovolateľka vyjadrila s tým, že znalecký posudok konajúce súdy vyhodnotili ako nepreskúmateľný, čím žalobkyňa neunesla dôkazné bremeno v otázke neoprávneného odberu plynu, ktorého sa mala dopustiť žalovaná. Dôraz dovolateľka kládla na to, že plynomer bol znalcovi predložený v nepoškodenom obale, čo vyplýva aj zo znaleckého posudku.

Bližšie uvedený plynomer charakterizuje výrobným číslom i stavom na počítadle plynomera tak, aby nebol zameniteľný s iným plynomerom. Z dôkazu označeného ako Zápis

z 22. mája 2018 (ďalej len „zápis“) jasne vyplývalo, že odberateľka boli pri výmene prítomná, ktorý zápis žalovaná opatrla pečiatkou a svojim podpisom. Žalovaná v zápise nenaznačila, že by pri demontáži meradla - plynomera mala akékoľvek pochybnosti o celom procese, ani že by dochádzalo k akejkoľvek manipulácii s meradlom zo strany žalobkyne.

33. Zo zápisu je ďalej zrejmé, že meradlo bolo v zapečatenej krabici odoslané na expertízu podľa § 82 ZoE z dôvodu podozrenia na porušenie/nesúlady over./zabezpeč. značky.

To, že meradlo bolo takto vložené do zapečatenej krabice, potvrdila žalovaná svojim podpisom na krabici v prelepených častiach tak, aby nebolo možné meradlom do okamihu jeho prevzatia znalcom manipulovať akoukoľvek osobou. Fotografia zachytávajúca stav prevzatia meradla

v krabici pred začatím vypracovania posudku je zachytená na obrázku č. 1 uvedenom

v nálezkovej časti znaleckého posudku. Aj uvedené svedčí tomu, že s meradlom nebolo manipulované a k nahradeniu originálnej plomby falšovanou muselo dôjsť len v čase odberu zemného plynu do času zdokumentovania neoprávneného odberu. Obdobie premiestnenia plynomera namietané žalovanou nie je

relevantné z toho dôvodu, že premiestnenie plynomeru nemá vplyv na plombu plynomeru. Plynomer sa premiestňuje ako celok, plomba, ktorá chráni číselník plynomera sa nedemontuje ani nemení ani neupravuje, ani sa do nej nijako nezasahuje. Originálnu plombu na plynomer umiestni autorizované pracovisko v zmysle zákona

o metrologii (v danom prípade Elster - ktorého odpovede na základné otázky týkajúce sa plomby sme ako dôkaz v konaní predložili, ale s ktorým sa súdy nevysporiadali).

Týmto subjektom nie je dovolateľ, ten má k dispozícii len kópie razníkov (plombovacích klieští), ktoré poskytne znalcovi, aby mohol porovnať charakteristické znaky plomby.

Znalec v posudku porovnával plombu, ktorá bola na plynomeri zistená v čase dokumentovania neoprávneného odberu a zistil, že táto plomba je falošná, lebo vykazuje obsahové, rozmerové a znakové rozdiely

34. Aj keď dovolateľka pripustila, že stručné popísanie postupu znalca by mohlo byť predmetom diskusie, či nebolo možné a vhodné postup popísať precíznejšie, trvala na vecnej správnosti znaleckého posudku, ktorého spochybnenie odmieta.

Závery znalca sú zdokumentované fotografiami, ktoré sú súčasťou znaleckého posudku a z ktorých porovnania (vľavo sporné tvary, rozmery a znaky a vpravo originálne - kontrolné). Už laickým pohľadom sú rozdiely podľa dovolateľky markantne pozorovateľné a nespochybniteľné. K sugestívne položeným otázkam žalobkyňou znalcovi dovolateľka uviedla, že znalec odpovedal na otázky týkajúce sa plomby, nie neoprávneného odberu.

Ak posudok nespĺňa predpokladané teoretické očakávania súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu, neznamená to, že je vecne nesprávny a nepreskúmateľný.

35. Súdom chýbajúce údaje v znaleckom posudku, aký mal byť obsah odtlačku, aký mal byť tvar jednotlivých častí pozorovaných znakov a ich rozmer, prípadne vzdialenosti, predstavujú obchodné tajomstvo žalobkyne, ktoré znalec nemôže v posudkoch popisovať, aby nebolo možné kedykoľvek vyrobiť presné napodobeniny originálnych plomb, ktoré by nebolo možné rozoznať od originálov. Týmto by sa zmaril hlavný účel plomby, ktorá je umiestnená na plynomeri. Napriek relatívnej stručnosti znaleckého posudku, dokáže jasne, zrozumiteľne a vecne poukázať na zistené závery. Súčasne znalec presvedčivo odpovedal na otázku zistenej plomby na plynomeri v čase zdokumentovania neoprávneného odberu zemného plynu.

36. V závere dovolania dovolateľka skonštatovala, že podľa jej názoru predložený znalecký posudok spĺňa zákonné kritériá na to, aby bol posudok (vrátane výpovede znalca pred súdom) vyhodnotený ako dôkaz, ktorý preukazuje, že na odbernom mieste bol v danom prípade zistený plynomer, ktorým odberateľ odobral plyn (čo v konaní nebolo sporné) a tento plynomer mal poškodené zabezpečenie proti neoprávnenej manipulácii a v tejto súvislosti došlo k naplneniu skutkovej podstaty podľa § 82 ods. 1 písm. d) ZoE, a preto ide o neoprávnený odber zemného plynu s objektívnou zodpovednosťou. Odvolací súd preto dospel k nesprávnemu právnemu záveru, že neoprávnený odber v konaní nebol preukázaný.

37. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolateľka navrhla dovolaciemu súdu, aby napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spolu s rozhodnutím súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie s tým, že prízná dovolateľke náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100%.

38. K dovolaniu žalobkyne sa žalovaná vyjadrila s tým, že prípustnosť dovolacieho dôvodu podľa ust. § 420 písm. f) CSP nie je daná. Vo svojom vyjadrení najprv reagovala na nevykonanie dokazovania podaním žalobkyne z 3. júla 2020 súdom prvej inštancie a súčasne jeho nedoručením žalovanej. Uvedený postup okresného súdu nemohol spôsobiť ujmu na právach žalobkyne, iba na právach žalovanej. K návrhu žalobkyne na zmier žalovaná zaujala stanovisko vo svojom vyjadrení k odvolaniu žalobkyne s tým, že by na súdny zmier nepristúpila, pretože zníženie istiny spolu s plnou výškou trov konania by predstavovalo približne rovnakú sumu, aká je uplatnená v konaní. Okrem iného žalovaná upozornila, že návrh na súdny zmier jej žalobkyňa prezentovala po pojednávaní, na ktorom boli vypočutí svedkovia, ktorých výpovede nepotvrdili tvrdenia žalobkyne. Na doplnenie žalovaná uviedla,

že nie je povinnosťou súdu pýtať sa na každom pojednávaní sporových strán, či náhodou nechcú spor vyriešiť zmiernom.

39. Výúčtovanie znalečného, ktoré rovnako tvorilo prílohu podania nedoručeného žalovanej, podľa žalovanej nemalo pre rozhodnutie vo veci samej žiadny zásadný význam. Vyjadrenie spoločnosti ELSTER zo 17. októbra 2018, nepovažovala žalovaná za dôkaz, ktorý by bol spôsobilý vyvolať poškodenie žalobkyne na jej právach tak, alebo ktorý by mohol zvrátiť rozhodnutie súdu. Žalovaná pozornosť upriamila na skutočnosť, že Vyjadrenie spoločnosti ELSTER zo 17. októbra 2018 bolo vyhotovené ešte pred podaním žaloby na súd a nie je zrejmé, čo sa týmto dôkazom žalobkyňa snažila preukázať.

40. Nemožnosť vyjadrenia sa žalobkyne k záverečnej reči žalovanej, konkrétne k nálezu Ústavného súdu SR z 9. marca 2021, sp. zn. III. ÚS 114/2020, ktorá mala mať za následok porušenie práv žalobkyne, žalovaná nepovažovala za relevantnú argumentáciu, práve s poukazom na vedomosť žalobkyne o existencii predmetného nálezu.

41. Podľa žalovanej vymedzenie právnej otázky žalobkyňou tak, ako je v dovolaní, nekorešponduje s vymedzením dovolacieho dôvodu v súlade s ust. § 432 ods. 2 CSP. Z obsahu dovolania nie je zrejmé, aká konkrétna právna otázka bola odvolacím súdom posúdená nesprávne. Vychádzajúc z obsahu dovolania má žalovaná za to, že žalobkyňa sa domáha prieskumu vykonaného dokazovania a hodnotenia jednotlivých dôkazov súdmi nižšej inštancie, ktoré je v dovolacom konaní nepripustné, pretože dovolací súd nie je oprávnený preskúmavať správnosť a úplnosť skutkových zistení súdmi nižšej inštancie.

42. Žalovaná upozornila, že dovolateľka nevykonala komparáciu napadnutého rozhodnutia s označenými rozhodnutiami dovolacieho súdu (z ktorých iba jedno rozhodnutie - sp. zn. 5Obdo/32/2018, bolo publikované v Zbierke stanovísk NS SR a súdnych rozhodnutí č. 5/2019 pod por. č. 45), ani nevysvetlila, v čom podľa nej spočíva odklon od ustálenej praxe, keď ani v jednom z označených rozhodnutí nebola posudzovaná dôkazná schopnosť a presvedčivosť znaleckého posudku vo vzťahu k preukázaniu splnenia základného (prvého) predpokladu vzniku zodpovednosti za škodu za neoprávnený odber plynu. Všetky dovolacie výhrady žalobkyne smerujú k nesprávnosti hodnotenia dôkazov nižšími súdmi, nie k nesprávnosti právneho posúdenia veci.

43. Vzhľadom na to, že v tomto odbore sú zapísaní v zozname iba dvaja znalci, ktorí obaja robia súkromné znalecké posudky pred podaním žaloby na základe žiadosti žalobkyne, žalovaná považuje za nevyhnutné pre zabezpečenie rovnosti strán, aby boli znalecké posudky vykonané tak, že u adresátov nevzniknú žiadne pochybnosti o správnosti v nich vyslovených záverov. Overiteľnosť znaleckých záverov je možné podľa žalovanej dosiahnuť jedine z kvalitne spracovaného obsahu a fotodokumentácie v znaleckom posudku, najmä ak znalec sám uvádza, že má k dispozícii viac kontrolných odtlačkov, ale ich porovnania s kontrolovanou plombou nevykonal, pričom nebol predložený ani žiadny dôkaz o tom, či sa porovnávali vzorky porovnateľné, tzn. tie, ktoré sa používali v čase, kedy bolo zariadenie namontované na odbernom mieste.

44. S prihliadnutím na tvrdenia žalobkyne v dovolaní žalovaná videla potrebu vyjadriť sa k procesu demontáže plynomeru zo strany zamestnancov žalobkyne. Žalovaná bola zamestnancami žalobkyne zavedená v tom, že prišli len vymeniť meradlo, teda išlo len o bežnú výmenu. Doklad (zápis) jej bol predložený až po demontáži meradla, pričom demontované meradlo bolo zabalené bez jej prítomnosti, pretože odišla naspäť do obchodu, kam jej priniesli až zabalenú krabicu na podpis. Žalovaná od začiatku uvádzala, že ak by ju pri demontáži informovali o tom, že majú podozrenie na neoprávnenú manipuláciu s meradlom, sama by zavolała políciu, aby sa vec (demontáž a stav meradla) riadne zdokumentovala. Žalovaná od začiatku namietala, že nie je možné, aby znalec, platený žalobcom, bez jej prítomnosti a bez

predchádzajúceho upovedomenia vykonal prehliadku meradla. Keďže týmto postupom dochádza k vykonaniu nenávratného a neopakovateľného poškodenia zabezpečenia plynomeru znalcom. Žalovaná odmieta, aby sa toto celé dialo nepreskúmateľným spôsobom, ako tomu bolo v danom prípade.

45. Na doplnenie žalovaná poukázala, že znalec po svojom výsluchu na pojednávaní uviedol, že súdu pošle tretie vyhotovenie znaleckého posudku, ktorého súčasťou sú (aj podľa obsahu ZP str. 7) poškodené plomby, avšak tieto neboli predložené.

S prihliadnutím na priebeh znaleckého dokazovania žalovaná považuje záver súdu prvej inštancie potvrdený odvolacím súdom o tom, že znalecký posudok je nepreskúmateľný, opis postupu znalca nedostatočný, a preto ako dôkazný prostriedok na preukázanie neoprávneného odberu neobstoí, za správny.

46. V závere žalovaná navrhla dovolaciemu súdu, aby dovolanie žalobkyne odmietol ako neprípustné alebo zamietol ako nedôvodné.

47. Žalobkyňa v replike k vyjadreniu žalovanej poprela žalovanou uvádzané argumenty a zotrvala na svojich tvrdeniach obsiahnutých v dovolaní. Dovolatelka apelovala na ustálenú judikatúru dovolacieho súdu, ktorá vychádzala z rovnakých skutkových okolností.

Teda znalecký posudok vyhotovený tým istým znalcom s porovnateľným obsahom súdy vyhodnotili, ako dostatočný, tzn. preukazujúci neoprávnený odber plynu podľa § 82 ods. 1 písm. d) ZoE a námietky žalovaných ohľadom jeho nepreskúmateľnosti, z ktorého dôvodu nemal preukazovať vznik škody, dovolací súd vyhodnotil ako ich subjektívny pocit.

48. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (ďalej aj ako „dovolací súd“)

[(ust. § 35 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“)], po zistení, že dovolanie podala včas žalobkyňa v súlade s ust. § 429

ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (ust. § 443 CSP) preskúmal napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu ako aj konanie, ktoré prechádzalo jeho vydaniu a dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je prípustné a dôvodné.

49. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým nemožno napadnúť každé rozhodnutie odvolacieho súdu. Výnimočnosti tohto opravného prostriedku zodpovedá právna úprava jeho prípustnosti v Civilnom sporovom poriadku.

50. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou, ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom procese zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia, ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011). Ako už Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatoval vo viacerých skorších rozhodnutiach (por. napr. sp. zn. 1Cdo/113/2012, 2Cdo/132/2013, 3Cdo/18/2013, 4Cdo/280/2013, 5Cdo/275/2013, 6Cdo/107/2012, 7Cdo/92/2012), dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nie je treťou inštanciou, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie. Tejto mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti.

51. Podľa ust. § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie,

ak to zákon pripúšťa. Z citovaného ustanovenia *expressis verbis* vyplýva, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, tak takéto rozhodnutie nemožno úspešne napadnúť dovolaním. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú taxatívne vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže dovolacie konanie uskutočniť, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu

(k tomu viď napr. III. ÚS 474/2017).

52. Dovolateľka svoje dovolanie proti napadnutému rozhodnutiu odvolacieho súdu vyvodzuje z ust. § 420 písm. f) CSP, ako aj ust. § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

53. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak: a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

54. V súvislosti s dovolacím dôvodom podľa ust. § 420 písm. f) CSP dovolateľka namietala postup súdu prvej inštancie, v rámci ktorého nebolo žalovanej doručené podanie žalobkyne z 3. júla 2020 spolu s prílohami (vyúčtovanie znalečného a odpovede spoločnosti Elster s. r. o. na otázky žalobkyne) a súd prvej inštancie sa s týmto podaním a predloženými dôkazmi vo svojom odôvodnení ani nezaoberal. List spoločnosti Elster s. r. o. mal podľa žalobkyne vyvracať záver súdov o nepreskúmateľnosti znaleckého posudku. Dovolateľka trvala na tom, že súdy nižšej inštancie nesprávne vyhodnotili závery i celý obsah znaleckého posudku. Obsahom tohto podania z 3. júla 2020 bol aj návrh žalobkyne na uzavretie zmiernu, ktorý mal byť žalovanej týmto postupom súdu zamlčaný. Ďalej žalobkyňa namietala priebeh a vedenie jednotlivých pojednávaní pred súdom prvej inštancie s tým, že zápisnice z pojednávaní neodzrkadľujú ich reálny priebeh, ale obsahujú len subjektívne zhrnutie faktov zo strany súdu prvej inštancie. Týmto dovolateľka vytýkala odvolaciu súdu, že vyššie uvedený jednostranný postup súdu prvej inštancie, ktorým bol porušený princíp rovnosti strán v prospech žalovanej a vzbudil pochybnosti o nezáujatosti sudcu, svojím napadnutým rozsudkom schválil.

55. Dovolací súd z obsahu súdneho spisu zistil, že súd prvej inštancie podanie žalobkyne z 3. júla 2020 spolu s prílohami (č. l. 148 a nasl.) skutočne žalovanej nedoručil. Napriek tomu sa s uvedeným postupom súdu prvej inštancie vo svojom odôvodnení napadnutého rozsudku zaoberal odvolací súd. Z nedoručeného podania žalobkyne odvolací súd zistil, že obsahovalo len stručné vyjadrenie o montáži plomby na daný plynomer, a tiež vyjadrenie žalobkyne o tom, že z dôvodu hospodárnosti uvažuje o uzavretí zmiernu so žalovanou na 65 % pôvodne požadovanej istiny, t. j. na sumu 4 379 eur plus trovy konania 2 700 eur. Podľa názoru odvolacieho súdu právnomu zástupcovi žalobcu nič nebránilo na nasledujúcom pojednávaní tento svoj návrh zopakovať. Nakoľko došlo k zamietnutiu žaloby v celom rozsahu, odvolací súd posúdil návrh žalobkyne na uzavretie súdneho zmiernu za irelevantný.

56. Preskúmaním vedenia konania súdom prvej inštancie odvolací súd nezistil zaujatosť vec prejednávajúceho sudcu, ani porušenie zásady rovnosti strán pri dokazovaní, keď právny zástupca žalobcu mal priestor na vyjadrenie sa k vykonanému dokazovaniu. Odvolací súd upozornil na nepravdivé tvrdenie žalobkyne, že na poslednom pojednávaní súd pristúpil priamo k záverečným rečiam, nakoľko z obsahu zápisnice z 27. júla 2021 vyplýva, že právny zástupca žalobkyne mal ešte prednes k veci samej na danom pojednávaní. Skutočnosť, že súd pri písomne predloženej záverečnej reči žalovanej zvolil ten postup, že túto čítal sám, súvisí s jeho oprávnením v zmysle § 157 CSP, postupovať v konaní rýchlo a hospodárne.

57. Podstatná časť odvolacej argumentácie žalobkyne sa týkala nálezov Ústavného súdu SR z 9. marca 2021, sp. zn. III. ÚS 114/2020, o ktorý súd prvej inštancie oprel svoje zamietajúce rozhodnutie. Vo vzťahu k uvedenému odvolací súd uviedol, že žalobkyňa bola s týmto nálezom oboznámená (nakoľko bola priamo stranou tohto sporu), preto jej nič nebránilo v rámci procesnej obozretnosti zaujať k nemu

svoj postoj. Napriek tomu odvolací súd bol toho názoru, že predmetné rozhodnutie Ústavného súdu nebolo pre vec samu dôležité, keďže v danom konaní žalobkyňa nepreukázala základný predpoklad uplatneného nároku, a to neoprávnený odber zemného plynu žalovanou.

58. Odvolací súd súčasne upozornil, že súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkmi konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Odôvodnenie rozhodnutia tak nemusí dať odpoveď na každú jednu poznámku, či pripomienku účastníka konania, ktorý ju nastolil. Je však nevyhnutné, aby bolo reagované na podstatné a relevantné argumenty účastníkov konania (porovnaj napríklad rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. II.ÚS 251/04, III.ÚS 209/04, II.ÚS 200/09 a podobne). Z uvedeného dôvodu na ostatnú odvoláciu námietky žalobkyne zaoberajúcu sa ďalšími okolnosťami prejednávanej veci, odvolací súd nepovažoval za potrebné reagovať špecifickou odpoveďou, pretože sa jednalo o argumentáciu nespôsobilú ovplyvniť rozhodnutie.

59. Pokiaľ mala žalobkyňa pochybnosti o zaujatosti konajúceho sudcu okresného súdu, dovolací súd je toho názoru, že mohla vzniesť námietku zaujatosti. K nespokojnosti žalobkyne s vedením pojednávania súdom prvej inštancie s dôrazom na nahrávky z pojednávania, pretože zápisnice uvedený procesný postup neodzrkadľujú, dovolací súd uvádza, že žalobkyňa, resp. jej právny zástupca nič nebránilo požadovať, aby námietky voči postupu súdu prvej inštancie boli zaprotokolované do zápisnice. Vzhľadom k tomu, že postup súdu prvej inštancie zostal zo strany žalobkyne, resp. jej právneho zástupcu bezčasnej reakcie, dovolací súd túto argumentáciu dovolateľky nepovažuje za relevantnú.

60. Vo vzťahu k nedoručenému podaniu žalobkyne žalovanej, dovolací súd konštatuje, že zo strany súdu prvej inštancie síce došlo k nesprávnemu procesnému postupu, ale nápravu dosiahol odvolací súd tým, že sa s uvedeným podaním sa zaoberal. To, že uvedené podanie a dôkazy k nemu priložené neboli odvolacím súdom posúdené a vyhodnotené podľa predstáv žalobkyne, nemá za následok prípustnosť dovolania podľa ust. § 420 písm. f) CSP. Súčasne dovolací súd zdôrazňuje, že porušenie práva na spravodlivý proces by skôr mohla namietat žalovaná, ako strana, ktorej predmetné podanie protistrany nebolo zo strany súdu prvej inštancie doručené, a nie žalobkyňa, ktorá o podaní vedomosť mala.

61. K žalobkyňou namietanému nesprávnemu vyhodnoteniu záverov i celého obsahu znaleckého posudku v dovolaní, dovolací súd pripomína, že už podľa predchádzajúcej právnej úpravy, nebolo dôvodom znemožňujúcim realizáciu procesných oprávnení strany sporu (a zakladajúcim prípustnosť dovolania), nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (R37/1993, R125/1999, R42/1993). Najvyšší súd Slovenskej republiky aj v rozhodnutí uverejnenom v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky pod č. 125/1999, dospel k záveru, že ak súd v priebehu konania nevykonal všetky navrhované dôkazy alebo vykonal iné dôkazy na zistenie skutočného stavu, dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podľa § 237 písm. f) OSP nie je prípustné, lebo to nemožno považovať za odňatie možnosti konať pred súdom. Nová právna úprava na podstate uvedeného nič nezmenila.

62. Dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pritom prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo (§ 191 ods. 1 CSP).

63. Odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie jasne vysvetlil, prečo opis postupu znalca považovali za nedostatočný, čo malo za následok nepreskúmateľnosť znaleckého posudku. Z vykonaného znaleckého dokazovania a znaleckého posudku nebolo podľa odvolacieho súdu možné jednoznačne nad všetky pochybnosti ustáliť, kedy konkrétne došlo

k porušeniu plomby daného meradla, t. j. k odstráneniu a výmene jej zaistovacích prvkov, či k tomuto porušeniu došlo v priebehu odberu plynu žalovanou, alebo v procese výmeny meradla, či pri jeho presune od žalovanej k znalcovi, alebo pri výkone samotnej znaleckej činnosti. Obsahu znaleckého posudku sa dôsledne odvolací súd venoval v bodoch 27 a 28 odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, na ktoré dovolací súd poukazuje. Podľa názoru odvolacieho súdu nedostatky znaleckého dokazovania neboli znalcom odstránené ani jeho výsluchom na pojednávaní (bod 29 odôvodnenia napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu).

64. Odvolací súd konštatoval, že znalec vo svojom posudku neozrejmil všetky relevantné skutočnosti, nevenoval sa im, svoj záver oprel iba o svoje subjektívne tvrdenie bez identifikácie posudzovaných špecifických znakov porovnávaných odtlačkov a uvedenia zistených rozdielov v konkrétnych porovnávaných konštantách, len bez ďalšieho so stručným záverom o optickej nezhode. Za týchto okolností nebolo podľa odvolacieho súdu možné takýto znalecký posudok vzhľadom na predloženie tak sporného ako aj porovnávacieho materiálu znalcovi výlučne žalobkyňou, bez účasti žalovanej a nedostatočnú odôvodnenosť prijatých odborných záverov, považovať za hodnoverný a jeho závery za jednoznačné. Nedostatočný opis priebehu znaleckého skúmania v danom prípade neumožňoval preskúmať obsah a overiť odôvodnenosť znalcových postupov a záverov. Znalec v danom prípade neuviedol žiadnu analýzu hodnotených skutočností, teda rozbor skúmaného materiálu, javy a skutočnosti, ku ktorým prihliadal, príslušné porovnanie a vyvedené závery o zistených nezhodách. Ak záver znaleckého posudku spočíva v tom, že došlo odstráneniu pôvodného zabezpečenia proti neoprávnenej manipulácii a jeho nahradenia inou plombou, vyžaduje sa, aby spôsob, akým znalec k takémuto záveru prišiel, bol preskúmateľný priamo zo znaleckého posudku, teda aby znalec riadne zdokumentoval porovnávané rozdiely špecifických znakov zabezpečovacích zariadení - plômb, najmä, ak zadávateľom posudku bola jedna zo strán sporu, pričom druhá strana nemala možnosť zúčastniť sa pri znaleckom skúmaní, a tiež v prípade, ak vybratie plomby znalcom z daného plynomeru je neopakovateľným úkonom, teda nie je viac možné postup znalca preskúmať iným znalcom. Pre nepreskúmateľnosť postupu znalca a ani jeho odborných záverov z vyššie uvedených dôvodov, odvolací súd znalecký posudok neposúdil ako hodnoverný pre jednoznačné prijatie záveru, že pôvodné originálne zabezpečenie bolo nahradené.

65. S prihliadnutím na uvedené tak odvolací súd rovnako ako súdu prvej inštancie dospeli k záveru, že v konaní nebolo žalobkyňou jednoznačne preukázané, že došlo k porušeniu zabezpečenia plynomeru proti neoprávnenej manipulácii, teda k neoprávnenému odberu zemného plynu, čím nebol preukázaný už prvý základný predpoklad (protiprávny úkon) zodpovednosti za škodu spôsobenú neoprávneným odberom zemného plynu podľa § 82 ods. 1 písm. d) ZoE. Uvedené malo potom za následok zamietnutie žaloby v celom rozsahu.

66. V súvislosti s vyššie uvedeným záverom konajúcich súdov o nepreukázaní protiprávneho úkonu, resp. prvého a základného predpokladu zodpovednosti za škodu spôsobenú neoprávneným odberom zemného plynu podľa § 82 ods. 1 písm. d) ZoE, sa dovolací súd v ostatnej časti zameral na obsahové vyjadrenie podaného dovolania v zmysle jeho cieleného zámeru, zabezpečujúc očakávanie, že najvyšší súd sa pokúsi porozumieť dovolateľovi, a týmto posudzoval dovolanie žalobkyne z hľadiska jeho obsahu založené na dôvodoch podľa § 420 písm. f) CSP (II. ÚS 344/2019, I. ÚS 115/2020, II. ÚS 277/2021, III. ÚS 252/2023), hoci časť námietok zahrnula pod dovolací dôvod vymedzený ust. § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Ak by totiž najvyšší súd odmietol dovolanie z dôvodu nesprávnej interpretácie jeho skutočného obsahu, zasiahol by do základného práv dovolateľa na súdnu ochranu (I. ÚS 415/2022).

67. V podanom dovolaní žalobkyňa uvádza, že rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Obdo/51/2017, 5Obdo/32/2018, 3Obdo/49/2018, 3Obdo/49/2019, 3Obdo/43/2020, 4Cdo/106/2020, 7Cdo/283/2020 a rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 207/2021, II. ÚS 319/2021, I. ÚS 457/2021, vychádzajú z rovnakých skutkových okolností, ako tomu bolo v predmetnom prípade, avšak dospeli k odlišným právnym záverom, ako súdy nižšej inštancie.

68. Dovolateľka s poukazom na § 82 ods. 1 písm. d) ZoE a na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo/107/2008 dodala, že „pri neoprávnenom odbere plynu meradlom, na ktorom bolo porušené zabezpečenie proti neoprávnenej manipulácii, je daná objektívna zodpovednosť odberateľa plynu. V takom prípade odberateľ plynu zodpovedá už len za to, že odoberal plyn meradlom, na ktorom bolo porušené zabezpečenie proti manipulácii, pričom porušenie tohto zabezpečenia mohol spôsobiť ktokoľvek, teda porušenie zabezpečenia meradla proti neoprávnenej manipulácii nie je viazané len na odberateľa samotného, prípadne na iné osoby, ktoré, či už na podnet odberateľa plynu, alebo s jeho vedomím toto zabezpečenie meradla porušili. Rovnaký záver vyslovil najvyšší súd aj v rozsudku z 29. novembra 2011, sp. zn. 4Cdo/102/2010.“

69. Týmto žalobkyňa vyjadrila pochybnosti záverov konajúcich súdov ohľadom vyhodnotenia znaleckého posudku, resp. napádaných rozhodnutí z hľadiska (ne)dostatočnosti, (ne)presvedčivosti a (ne)preskúmateľnosti, kedy v skutkovo obdobných súdnych sporoch uvedených vyššie, dospeli k odlišnému hodnoteniu znaleckého posudku, v ktorom znalec k záveru o poškodení použil rovnaký odborný postup, čím mali za preukázaný neoprávnený odber plynu, na rozdiel od záverov v tomto konaní.

70. Dovolací súd zdôrazňuje, že k úlohám právneho štátu patrí vytvorenie právnych a faktických garancií uplatňovania a ochrany základných práv a slobôd občanov.

Ak je na uplatnenie alebo ochranu základného práva alebo slobody potrebné uskutočniť konanie pred orgánom verejnej moci, úloha štátu spočíva v zabezpečení právnej úpravy takýchto konaní dostupných bez akejkoľvek diskriminácie každému z nositeľov základných práv a slobôd. Konceptia týchto konaní musí zabezpečovať reálny výkon a ochranu základného práva alebo slobody, a preto ich imanentnou súčasťou sú procesné záruky takéhoto uplatňovania a ochrany základných práv a slobôd (Nález Ústavného súdu SR z 5. októbra 2010, sp. zn. III. ÚS 212/2010).

71. K imanentným znakom právneho štátu patrí neodmysliteľne aj princíp právnej istoty (napr. PL. ÚS 36/95), ktorého súčasťou je tiež požiadavka, aby sa na určitú právne relevantnú otázku pri opakovaní v rovnakých podmienkach dala rovnaká odpoveď (napr. I. ÚS 87/93, PL. ÚS 16/95 a II. ÚS 80/99). Diametrálne odlišná rozhodovacia činnosť všeobecného súdu o tej istej právnej otázke za rovnakej alebo analogickej skutkovej situácie, pokiaľ ju nemožno objektívne a rozumne odôvodniť, je ústavne neudržateľná (m. m. PL. ÚS 21/00, PL. ÚS 6/04, III. ÚS 328/05). Ak všeobecný súd rozhodol v zásade v identických veciach na základe analogických skutkových zistení s diametrálne odlišným výsledkom a svoj názorový posun primeraným spôsobom neodôvodnil, je jeho rozhodnutie v rozpore s ústavou chráneným princípom právnej istoty a porušuje právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

72. S poukazom na uznesenie Ústavného súdu SR z 22. novembra 2011, sp. zn. IV. ÚS 499/2011 zároveň dovolací súd uvádza, že „Aj keď právne závery všeobecných súdov obsiahnuté v ich rozhodnutiach nemajú v právnom poriadku Slovenskej republiky charakter precedensu, ktorý by ostatných sudcov rozhodujúcich v obdobných veciach zaväzoval rozhodnúť identicky, napriek tomu protichodné právne závery vyslovené v analogických prípadoch neprispievajú k naplneniu hlavného účelu princípu právnej istoty ani k dôvere v spravodlivé súdne konanie (obdobne napr. IV. ÚS 49/06, III. ÚS 300/06).“

73. Zároveň je nutné uviesť, že nedostatočná kvalita súdneho rozhodnutia, ktorá sa premieta v takej forme, ktorou všeobecný súd dospeje k rozhodnutiu bez toho, aby sa vo svojom rozhodnutí vysporiadal so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami tvoriacimi základ pre toto rozhodnutie, nezodpovedá procesným požiadavkám práva na spravodlivý proces (I. ÚS 570/2020, I. ÚS 378/2019, III. ÚS 54/2019).

74. Dovolací súd zisťuje, že pri zhodných skutkových okolnostiach v sporoch, na ktoré poukázala žalobkyňa, kedy sa žaloba týkala neoprávneného odberu plynu, obdobný znalecký posudok, s rovnakým odborným postupom, predstavoval pre všeobecné súdy dostatočný dôkaz preukazujúci existenciu protiprávneho úkonu spočívajúceho v neoprávnenom odbere plynu ako jedného z predpokladov objektívnej zodpovednosti za škodu.

75. V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje na ust. § 220 ods. 3 CSP, podľa ktorého, ak sa súd odkloní od ustálenej rozhodovacej praxe, odôvodnenie rozsudku obsahuje aj dôkladné odôvodnenie tohto odklonu.

76. Keďže obligatórnou náležitosťou odôvodnenia rozsudku je aj zdôvodnenie prípadného odklonu od konštantnej judikatúrnej praxe (§ 220 ods. 3 CSP), čo je normatívnym vyjadrením princípu právnej istoty, dovolací súd konštatuje, že konajúce súdy nižších inštancií v napádaných rozhodnutiach nedostatočne a nepresvedčivo zdôvodnili, prečo pri zhodných skutkových okolnostiach tohto sporu, ako je tomu v sporoch, na ktoré poukázala žalobkyňa, kedy sa žaloba týkala neoprávneného odberu plynu, nemali preukázanú existenciu protiprávneho úkonu spočívajúcu v neoprávnenom odbere plynu ako jedného z predpokladov objektívnej zodpovednosti za škodu, a to v zmysle obdobného znaleckého posudku, s rovnakým odborným postupom znalca. Týmto je konanie zaťažené vadou zmätočnosti, ktorá je založená narušením princípu právnej istoty vo vyššie naznačenom smere.

77. Pre úplnosť dovolací súd uvádza, že súdom nižšej inštancie z rozhodovacej činnosti musela byť známa existencia ustálenej judikatúry Najvyššieho súdu SR, ako aj Ústavného súdu SR vo veciach objektívnej zodpovednosti pri neoprávnenom odbere zemného plynu podľa ust. § 82 ods. 1 písm. d) ZoE, preto je dovolací súd toho názoru, že boli povinné sa touto judikatúrou zaoberať, poprípade uviesť, prečo sa nejedná v danom prípade o odklon od ustálenej rozhodovacej praxe.

78. Dovolací súd na základe vyššie uvedeného dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je v zmysle § 420 písm. f) CSP prípustné a zároveň aj dôvodné, preto napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie v spojení s rozhodnutím odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 a § 450 CSP). Vzhľadom na uvedené sa dovolací súd ďalšími dovolacími námietkami nemal možnosť zaoberať.

79. V ďalšom konaní sú súdy nižšej inštancie (súd prvej inštancie a odvolací súd) viazané právnym názorom odvolacieho súdu vysloveným v tomto uznesení (§ 455 CSP).

80. Dovolací súd zrušil aj uznesenie súdu prvej inštancie, ktorým rozhodol o výške trov konania (uznesenie Okresného súdu Galanta z 16. augusta 2022, č. k. 8Cb/2/2020-266), keďže v danom prípade nebol viazaný rozsahom podaného mimoriadneho opravného prostriedku s poukazom na ustanovenie § 439 písm. a) CSP. V prípade závislosti výrokov môže dovolací súd prejednať aj závislý výrok bez toho, aby bol dovolateľom napadnutý. Judikatúra najvyššieho súdu (R 73/2004) sa ustálila na tom, že závislým výrokom môže byť nielen dovolaním nedotknutý výrok tvoriaci súčasť napadnutého rozhodnutia, ale aj výrok, ktorý je obsahom iného, samostatného rozhodnutia v danej veci.

81. Výdanie uznesenia o výške trov konania bolo jednostranne závislé od existencie rozhodnutia vo veci samej. Zrušením uznesenia odvolacieho súdu, uznesenie o výške trov konania ako závislé rozhodnutie stratilo svoj podklad. Bez nadväznosti na predchádzajúce (zrušené) rozhodnutie vo veci samej by zostalo uznesenie o výške trov konania osamotené, strácalo by rozumný zmysel a odporovalo by to princípu právnej istoty (obdobne aj I. ÚS 549/2015, 1Cdo/36/2011, 6Cdo/201/2012 a 2MObdoV/4/2012).

82. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.